

Eveniment editorial - Memorii memorabile

Calinic Arhiepiscopul – *Toată vremea-și are vreme* (Editura Arhiepiscopiei Argeșului și Muscelului, 2017). Arhiepiscopul Calinic publică o carte în două volume masive format *Istoria literaturii...* a lui Călinescu în condiții grafice de excepție și pe hârtie velină de cea mai bună calitate, presărate cu multe ilustrații. De fapt, volumele acestea reiau – într-o reeditare de lux - cele cinci volume de memorii ale ierarhului apărute până acum (perioada 1944-1992). Lucrarea are un studiu introductiv aplicat, un studiu în cinci părți semnat de scriitorul Adrian Alui Gheorghe, subtitlurile fiind definitorii pentru demersul arhiepiscopului: 1. „Noi numim suflet chiar memoria însăși”; 2. Viața pe „meridianul Ozana”; 3. Calitatea de martor; 4. Măslina din Grădina Ghetsimani; 5. De la „lupta cu Îngerul”, la lupta cu istoria. Studiul se încheie astfel: „Timpul nu poate fi recuperat, dar poate

fi imaginat. Timpul este, practic, o esență de Dumnezeu, spune Sf. Augustin. Pentru că fiind nesfârșit în Timp, Dumnezeu este nesfârșit și în Spațiu. După cum spun mitul sau basmul, ținutul lui Dumnezeu este situat undeva, departe. Acest departe este greu abordabil, el ține de răbdare, de curaj, de putere, de voință peste limita omenească. Dar cum Dumnezeu este o omniprezență, El este departe doar în înțeles moral. Departe este Dumnezeu pentru oricine nu știe unde să-L caute. Cine Îl are în cuget, Îl găsește fizic aproape, însă departe în profunzimea cugetului. Cred că acesta este sensul practic și etic al căutărilor lui Calinic Argeșeanul, care în *Toată vremea-și are vreme* face o demonstrație despre cum „zădărniciia vieții” poate fi transformată în bucuria împlinirii”.

Născut în ținutul Neamțului, ținut binecuvântat de Dumnezeu, cu zeci de schituri

și mănăstiri celebre, ca și cu case memoriale și cetăți medievale, Înalț Prea Sfințitul Calinic povestește savuros, la întrecere cu megieșul lui Ion Creangă, copilăria fericită de pe acele meleaguri în primul volum. Apoi, perioada de la Seminarul de la Mănăstirea Neamț, apoi perioada preoției în Munții Apuseni, călugărirea la Căldărușani, stăreția la Cernica și Sinaia, apoi vicariatul la Curtea de Argeș până-n 1989. Memoriile se încheie cu deputăția din primul Parlament postdecembrist, Adunarea Constituțională, unde a avut un rol activ, mai ales în ceea ce privește reabilitarea și legislativă a Bisericii Ortodoxe Române. Desigur, memoriile vor continua, arhiepiscopul având încă multe de povestit și de rămas în toată vremea. Prodigioasele memorii marca IPS Calinic au parte acum și de un „inveliş” pe măsură, unul de lux.

Momente și schițe din viața literară

Au avut loc lansări de cărți și de reviste (printre care antologia de autor *Sâmbătă, duminică și alte singurătăți* de Dumitru Augustin Doman și revista *Argeș*), un amplu recital poetic și de muzică folk în aer liber, la foc de tabără, la Brădiceni. În ultima zi a manifestărilor, s-au acordat cele trei premii naționale: Aurel Pantea pentru poezie, Gabriel Coșoveanu pentru critică literară și Revista *Argeș* – Premiul special pentru promovarea Creației literare în revistele naționale.

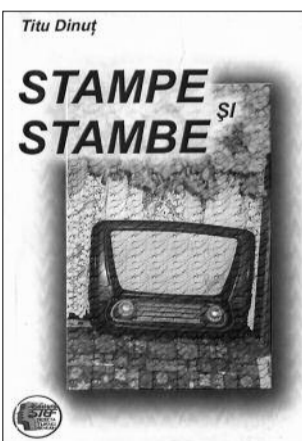
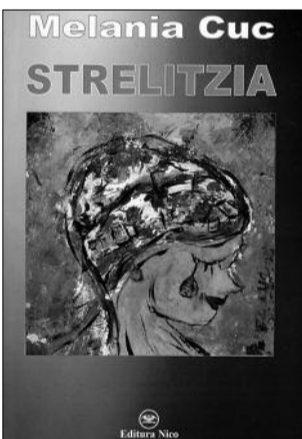
Simpozion național „Școala de la Târgoviște”

La 18 august, la Târgoviște, în sala Muzeului Tiparului Român din complexul Turnul Chindiei, a avut loc cea de-a patra ediție a Simpozionului Național Școala de la Târgoviște. Tema de anul acesta a fost

Receptarea critică a operei lui Alexandru George, după ce în anii anteriori s-au prezentat comunicări științifice despre operele lui Mircea Horia Simionescu, Costache Olăreanu, Radu Petrescu. Moderatorul evenimentului: Mihai Stan, directorul Editurii *Bibliotheca* și al revistei *Litere*. Au prezentat comunicări științifice despre opera multilaterală a lui Alexandru George (prozatorul, criticul, istoricul literar, eseistul): Vasile Bardan, Aurel Maria Baros, Margareta Bineată, Mihai Cimpoi, Tudor Cristea, Ana Dobre, Nicolae Ionel, Daniela-Olguța Iordache, Marin Neagu, Eugen Negrici, Nicolae Oprea, Victor Petrescu, Florentin Popescu, Nicolae Scurtu, Mihai Stan, Emil Stănescu, Laura Costina Tudoroiu, George Toma Veseliu. Toate textele sunt cuprinse în volumul *Școala prozatorilor târgovișteni, Receptarea critică a operei lui Alexandru George*, volum lansat cu același prilej.

Revista „Argeș” premiată la Festivalul Național „Serile la Brădiceni”

În zilele de 6-8 septembrie, la Târgu-Jiu și Brădiceni (jud. Gorj) a avut loc a XXI-a ediție a festivalului Național de literatură „Serile la Brădiceni”, având ca organizatori toate instituțiile de cultură din subordinea Consiliului Județean Gorj și Consiliul Local Brădiceni (de luat aminte și de alte Consilii județene!), moderatori ai evenimentelor fiind Olimpia Bratu, directoarea Bibliotecii Județene „Christian Tell” Gorj, Ion Cepoi, directorul Centrului de Creație Gorj, poetul Ion Popescu-Brădiceni. Au participat scriitorii din toată țara și cei din Gorj: Gheorghe Grigurcu, Aurel Pantea, Mihai Barbu, Aureliu Goci, Jean Băileșteanu, Nicolae Dragoș, Spiridon Popescu, Adrian Frățilă, Gheorghe Drăghescu, Minerva Chira, Viorel Surdoiu etc.

Carte nouă

■ **Melania Cuc – Strelitzia** (Editura Nico, 2017). Melania Cuc este o scriitoare liberă, în sensul că nu se manifestă limitat în granițele unui singur gen, cele 37 de cărți publicate până acum cuprinzând poeme, eseuri, proză scurtă, romane, literatură pentru copii, cronici literare. De asemenea, autoarea este și o pictoriță de succes, cu numeroase expoziții și lucrări în nenumărate colecții instituționalizate sau particulare din țară și străinătate, după cum e și publicistă încă de la vârstă fragedă. *Strelitzia* este cel mai recent volum de poeme al autoarei, beneficiind de un cuvânt înainte de Nicolae Băciuț. Poemele acestea încep de obicei într-o atmosferă de cotidian care alunecă treptat în metafizică sau în simbolistică creștină: „Dăruiesc/Fluturi ce-și alină odihna în vânt./Ofer colivii poleite cu aurul cavalerilor de la Malta./Îmi dau sufletul, viața, capătul acesta subțire/Din așa care ține una-n-alta/Mânecele cămășii de mire.../Vând

jumătate din partea mea de vin/Ce s-a băut/La Nunta din Galileea./Hai, să locuim în piața din care/Stălpul infamiei a fost pus pe foc/De vagabondul tânăr...” Poemele sunt presărate cu numeroase sintagme sau imagini memorabile, care ele singure ar putea alcătui scurte poeme: „Fața mea e vopsită cu îngeri/Un fel de trubaduri ce vin nechemăți/Își intră în rol, răd, lăcrimează, mor...” sau: „Un bec cu neon o învinețește la ochi/Pe femeia ce-și plimbă umbra/În lesă...” sau: „Timpul stă prăvălit într-o rână/Peste bulgării arăturii de la noi din grădină...” și, în sfârșit: „Sunt atât de aproape de fericirea cuvintelor/Ce nu vor să devină poeme...”

■ **Titu Dinuț – Stampe și stambe** (Editura Ștef, 2017). Poet, prozator, profesor, Titu Dinuț publică de data aceasta o carte de aforisme în format de buzunar. Sunt aforisme proprii la care adaugă din loc în loc și

alte din cugetările unor autori celebri, probabil că în sensul în care nu te definește numai ce scrii, dar și ce citești și ce citezi din alții. Unele aforisme sunt de relativă actualitate: „Au venit directive de dincolo de fruntariile țării și au decis ca muntele să se cheme vale, focul să se numească apă, iar noi să devenim...ei” sau de actualitatea cea mai strictă: „Poftiți la munte, dar veniți cu pădurea-n...traistă!” Unele au la bază vreun joc de cuvinte: „Situția rămâne albastră! a decis cerul trăgându-și norii mai către orizont.” Dar, altele sunt croite pe cănte o frumoasă speculație: „Fiindcă punctul nu poate fi stăpânit în interiorul propoziției, oamenii s-au hotărât să-l pună la sfârșitul acesteia”. Unele sunt definiții spirituale: „Ipocrizia este baia pe care o faci în lacrimile altora”. Dar, cum Titu Dinuț e în special poet, unele aforisme din cărticică au în ele și lirism: „Fiindcă fusta ei era prea scurtă, își acoperea restul picioarelor cu privirile celor din jur.”

“Emoționanta memorie a copilăriei la pisici”

8 septembrie 2016. Am văzut în piața de zarzavaturi din Orăștie o femeie cocoșată, tîrguind. Trup jalnic, diform, o față boțită cu o puternică asimetrie a obrazilor, dar o voce subțiratică, adolescentină, cu o nuanță de bunătațe. Nu-mi puteam da seama în ce măsură s-a adaptat la condiția sa, dar e posibil să fi făcut eforturi nu în direcția obișnuită pe care o urmează infirmii, a irascibilității și a relei voințe, ci, dimpotrivă, în cea a unei resignări, a unei înțelegeri a lumii de care fizicul său ingrat a despărțit-o. Nu e cu neputință, cel puțin așa mi s-a părut, să aibă o fire afectuoasă. Întîlnind o făptură atît de nefericită, cum să nu-ți vină în minte sferele înalte care au girat-o? Oare acolo totul e armonios, desăvîrșit, ori există factori antinomici, un dramatism ultim a cărui proiecție o reprezintă existența noastră terestră? O dizarmonie metafizică, o iremediabilă suferință pe care o putem împărtași și care, la rîndu-i, poate absorbi expiator suferința noastră: „Trebuie, cugetă Luigi Pareyson, ca păcatul nostru să devină propriul păcat al Mîntuitorului, altfel suntem pierduți. Numai dacă El e vinovat, noi suntem liberi și absolviți de păcate; dacă El nu ne ia păcatele, acestea rămîn ale noastre, iar dacă ni le asumăm, noi trebuie să pierim”.

■ Pentru ca răspunsurile să aibă șansa unei răsfrîngerii celeste, întrebările trebuie pornite de la firul ierbii.

■ Lecturi iubite, tinerești și crepusculare. Maeștrii timpurii ne ajută de mărinimie să devenim noi înșine, maeștrii tîrziu ne ajută cu compasiune să supraviețuim.

■ „Adevărurile care nu-și au obîrșia în eroare se aseamănă cu niște oameni care n-au avut parte de copilărie” (Alain).

■ Emoționanta memorie a copilăriei la pisici. Cuibărindu-se în brațele noastre, ele își amintesc de căldura trupului matern, frămîntîndu-ne cu labele, reconstituie mișcările suptului, torcînd, își evocă discretă comunicare cu auzul celei care le-a dat naștere, comunicare bemolată astfel pentru a nu atrage atenția dușmanilor.

■ Poți plăcea Celuilalt pentru ceea ce nu-ți place la tine, poți displace Celuilalt pentru ceea ce-ți place la tine.

■ Despre Cioran. „E un mare stilist care a știut să meargă pînă la capătul obrăzniciei și terorismului verbal, pînă la capătul deznădejdiei și ameteții, potrivit gustului cultural al Occidentului. (...) E însă un om cinstit și bun și inteligent și îndatoritor și sincer – ca om. Dar ca scriitor e un personaj fabricat (în mod foarte iscusit: a înțeles perfect ce vor occidentalii). În ultimii ani a devenit din ce în ce mai rob al publicului său, le dă ce vor, *give it to them* zic englezii și americanii. Păcat, a început să-și piardă din discreție și modestie și reținere. S-a identificat «publicului» său. («Publicul» unui artist! E o expresie – a folosit-o într-o scrisoare adresată mie – la fel de oribilă ca și «consumatorii» de artă!» (N. Steinhardt).

■ O luciditate absolută ar ucide spiritul aidoma unui vid.

■ Orice fapt demn de prețuire pe care o săvîrșim posedă temeiul unui sacrificiu, chiar dacă inaparent, uneori ascuns pînă și celui ce-o săvîrșește. Celelalte fapte ale noastre au inconsistența fumului. Numai grație sacrificiului ne putem lega și despărți de lume prin una și aceeași mișcare.

■ „Madonna s-a zgîrcit de ziua ei. Are o avere de un miliard \$, dar e foarte chibzuită cu banii. Madonna a împlinit la 16 august 58 de ani. Și, ca în fiecare an, Regina Pop a dat o petrecere de zile mari. Numai că de data aceasta chefel a fost pe «buget de austeritate». Locația aleasă a fost Hotel Saratoga din Cuba, unde o noapte de cazare costă doar 700 \$. Chiar dacă nouă ni se pare mult, trebuie să menționăm că, la Paris, diva se caza înainte în hoteluri de 19.000 \$ pe noapte și în Elveția plătea 70.000 \$ pe noapte” (Click, 2016).

■ Mizericordia cantităților. Puținul te ajută să ai bucuria multului, multul te ajută să ai bucuria puținului.

■ 4 octombrie 2016. A. E.: „Aud că s-a instituit pentru azi Ziua Educației. Mă rog, mai bine decît ziua șosetelor ori a bărbieritului. Dar de ce aduce cu sine suspendarea cursurilor școlare? N-ar trebui, dimpotrivă, să fie marcată prin cursuri exemplare? Bizarerie”.

■ „Cultura trebuie să înceapă de la faptul contemporan și documentar, *de la real*, pentru a sui - dacă este cazul - la clasici. Eroare umanistă: a începe de la clasici. Aceasta obișnuiește la ireal, la retorică, și la urma urmei la disprețul clinic al culturii clasice – căci tot nu ne-a costat nici un

efort și nu ne-am dat seama de valoarea ei (contemporaneitatea de pe vremea aceea)” (Cesare Pavese).

■ Amintirile: un debușeu al singurătății.

■ „Pinguinul Gentoo înnoată cel mai rapid dintre toate păsările și poate atinge o viteză de 36 km. pe oră, iar Pinguinul Imperial poate sta sub apă timp de 18 minute.

■ Iubim indicibil dureros ființele apropiate care ne-au părăsit, pînă cînd ele se absorb în entitatea noastră, devin o parte indistinctă a sa. Așadar le uităm? O, nu, astfel cum nu ne-am putea uita pe noi înșine nici măcar în momentele trăirii ce par albe, lipsite de o conștiință explicită în organicitatea lor suverană. Apoi, la rîndul nostru, murim spre a nu rămîne datori celor multiubiți.

■ Să fie inteligența totuși o prudentă a spiritului, iar creația totuși o cutezanță a spiritului?

■ „Omul e cel mai înalt și mai nobil op de artă al naturii; într-un sens și mai nobil el ar trebui să fie și cel mai frumos op de artă al artei, al propriei sale puteri creatoare, libere, conștiente, morale” (Eminescu).

■ Predestinarea: unul din misterele tulburătoare ale culmei ale lumii. Să includă aceasta suprimarea totală a liberului arbitru, precum în concepția unui șir de prestigioși interpreți, de la Sf. Pavel și Sf. Augustin la Karl Barth? Sau să fie operantă doar în cazul unui număr limitat de indivizi, celorlalți dăruindu-li-se șansa unei mîntuiri doar dacă se dovedesc vrednici de ea, așa cum crede bunăoară un Jean-Marie Lustiger? Chestiune oțioasă. Generozitatea înduioșătoare a ultimei perspective e doar unul din punctele de vedere, nu tocmai convingător, deși N. Steinhardt credea altminteri, prin care încercăm a palpa un nucleu al incognoscibilului menit a rămîne incognoscibil.

■ „Românii, venind vorba despre Diavol, rar cînd îi pronunță numele, ci mai totdeauna zic în locul acestuia: «ducă-se pe pustii» sau «ucigă-l crucea», «ucigă-l petrele și bolohanii». Iar cînd îi pronunță numele atunci îndată zic: «cruce de aur în casă» sau «Dumnezeu cu noi, departe de-acestă casă să fiă» sau «să măie acolo, unde a înserat» ect. ect.” (Albina Carpaților, 1877).

■ „Iubirea trebuie să întrecă speranța” (Monseniorul Ghika).

■ Am constat că amintirile se pot eroda discret, printr-un proces pesemne al unui subconștient insidios. Așa se explică faptul că, revenind, după un timp, în același oraș, în aceeași cameră de hotel, în același restaurant etc. unde ne-a făcut plăcere să ne aflăm altădată, ne dăm seama că nu mai putem relua firul umoral vechi, după cum speram cu candoare. Ceva insesizabil s-a schimbat. Materialmente ne găsim în condiții identice, dar o notă a falsului împiedică repetiția, melancolizîndu-ne. E ca și cum am asculta o melodie preferată, de data aceasta interpretată de un afon.

■ Aristocratica amintire rămîne în esența sa, neacceptînd a se amesteca cu valul impur al tuturor detaliilor de odinioară, cu care se joacă democratica memorie. Amintirea nu poate evolua și nădăjduim că nu poate avea sfîrșit.

■ „Pe verandă. Nu vreau un Dumnezeu ca să-L slăvesc sau să-L implor, ci numai ca să-I împărtășesc viziunea mea. Azi după-masă am privit primulele după ploaie. Nu vreau să văd pe nimeni dansînd sau vînturîndu-și brațele. Vreau doar să simt că și ceilalți văd” (Katherine Mansfield).

■ Atîtea hierofanii de care avem parte în circumstanțele cele mai mărunte, insignifiante ale vieții cotidiene, probînd delicata politețe a Domnului care ne tratează ca pe niște oaspeți. Neostentativul Său dar, cu o căldură cu atît mai sesizantă.

■ „Într-o căsnicie, soții trebuie să se mai certe din cînd în cînd, pentru a afla, în felul acesta, cite ceva unul despre celălalt” (Goethe).

■ Pervertirea prezentului în dorință. Pervertirea dorinței în act.

■ Pe ce lume trăim. „Courtney Barnes, din Miami, are 32 de ani și acum 10 ani a început să-și mărească fundul. (...) Cînd a împlinit 22 de ani a recunoscut că a vrut să își facă prima operație estetică, numai că era prea scumpă și nu își permitea. A reușit să dea peste un chirurg plastician de pe piața neagră care i-a făcut trei intervenții de mărire a posteriorului abia acum șase ani. (...) Courtney are fundul mai mare decît Kim Kardashian, Nicki Minaj și Coco Austin la un loc și nu duce lipsă de admiratori. (...) Primește 50 de dolari pe stradă dacă se lasă pipăit. (...) Ea

recunoaște că «datorită fundului și-a cumpărat o vilă de 200.000 de dolari și are încasări de zeci de mii de dolari pe lună din apariții în reclame, videoclipuri muzicale și ședințe foto»” (Click, 2017).

■ Din lumea senectuții. Impulsul imaginarului dispare în favoarea acelei umori acre, anoste care este suspiciunea. Nemaivînd resurse suficiente de a te detașa de real, devii incredul peste limitele îngăduite. În loc să crezi, erodezi.

■ 4 aprilie 2016. Ziua animalelor. Cățelul Mișu e supus unei operații. De s-ar termina cu bine, Doamne! În încăperea alăturată a cabinetului veterinar, intră o doamnă cu o frumusețe de cîine. Alb, purtînd pe o parte o pată maronie care trasează, cu o impresionantă exactitate, forma unei inimi.

■ Dacă și se recunoaște o calitate pe care n-o posezi defel, e jenant la culme. Dacă și se recunoaște o calitate pe care, chiar dacă și se pare că n-o posezi în grad satisfăcător, ai dori-o, un elogiu te stimulează cu asupra de măsură să și-o cultivi.

■ „Faust pe dos. Tînărul îi cere diavolului bunurile lumești. Diavolul (îmbrăcat într-un costum sport și declarînd bucuros că cinismul este marea ispită a inteligenței) îi spune blînd: «Dar ai bunurile lumești. Lui Dumnezeu trebuie să-I ceri ce-ți lipsește – dacă crezi că-ți lipsește ceva. Vei face un tîrg cu Dumnezeu și, în schimbul bunurilor de pe lumea cealaltă, îi vei vinde trupul tău». După un moment de tăcere, diavolul, care aprinde o țigară englezească, adaugă: «Și asta va fi pedeapsa ta veșnică»” (Camus).

■ A avea mereu simțămîntul nebulos al unor datorii neachitate, fără să-ți poți da seama cînd le-ai contractat și pentru ce și-au fost utile.

■ Aparent te poți dezice de Dumnezeu, dar Dumnezeu nu se poate dezice de tine. Te împinge înapoi în tine însuși, așa pecabil cum ești.

■ Pisicile transpiră prin lăbuțe. În consecință, în zilele călduroase de vară se pot vedea urmele acestora pe parchet. E semn că au nevoie de apă.

■ „O idee trebuie s-o iubești întocmai ca pe-o femeie. Să fii fericit ori de cîte ori revii la ea. Fiindcă o porți mereu în tine. Și fiindcă o cauți pretutindeni, în afară de tine” (Robert Musil).

■ Problematizările le iscăm noi, claritățile ni se dăruie.

■ „*Ecce homo*. Furia lui Nietzsche împotriva Germaniei și a culturii germane să nu fie decît expresia ranchiunei autorului neluat în seamă? Veninul izvorăște din gelozia și invidia lui Nietzsche. «Nu cred decît în cultura franceză», scrie. Îl înțeleg, deși nu-i dau dreptate. Dar cînd ajunge la contemporani, prostul gust și provincialismul lui Nietzsche ating de-a dreptul grotescul. Ura lui împotriva Germaniei îl transformă în provincialul speriat de «finesurile» Orașului Lumină. Nietzsche, omul care se lauda că a pătruns cu mintea acolo unde nici un alt geniu n-a putut ajunge, scrie despre Parisul anilor 1880: «Nu-mi amintesc, în toată istoria, de un alt secol în care o mină de psihologi pe cît de pătrunzători, pe atît de subtili, să se fi găsit strînși laolaltă ca în Parisul de astăzi». Și citează pe Paul Bourget, Pierre Loti, Gyp, Meilhac, Anatole France, Jules Lemâtre; și se extiază în fața lui Guy de Maupassant. «Oriunde își întinde Germania preponderența ruinează cultura...», adaugă. Toate acestea poate n-ar fi fost gîndite, nici spuse, dacă Nietzsche ar fi fost recunoscut în Germania, dacă ar fi putut avea măcar a zecea parte din gloria lui Wagner” (Mircea Eliade).

■ Dar însuși Proust oare nu exprima, în celebrul său chestionar din tinerețe, preferințe similare? Prozatorii săi preferați ar fi fost Anatole France și Pierre Loti. Să fi fost doar o complezență adresată salonului doamnei de Caillavet?

■ Improvizează iute o iubire, cum o gustare atunci cînd vine un musafir pe care nu-l așteaptă.

■ Scrii dintr-un deficit sau dintr-un exces existențial? Poate că tocmai din echivocul situației, dintr-o obscură perfidie față de tine însuși.

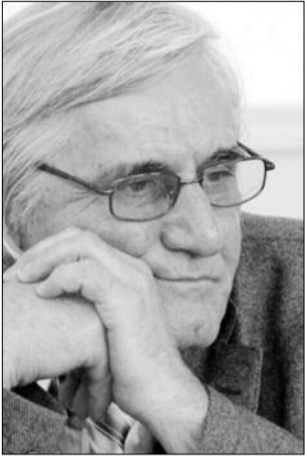
■ „Nu înțelegem bine viața afectivă a aproapelui dacă nu o vedem contrastînd cu linia altei vieți posibile a lui, cea care se obține eliminînd intervenția deformatoare a hazardului. Straniei condiții umane i se datorează faptul că orice viață ar fi putut fi diferită de ceea ce a fost” (Ortega y Gasset).

■ Senectutea: o ultimă vacanță însoțită înaintea agoniei. Senectutea: ea însăși un prim episod al agoniei. Senectutea: o capricioasă alternanță a celor două ipostaze.

Iubim indicibil dureros ființele apropiate care ne-au părăsit, pînă cînd ele se absorb în entitatea noastră, devin o parte indistinctă a sa. Așadar le uităm? O, nu, astfel cum nu ne-am putea uita pe noi înșine nici măcar în momentele trăirii ce par albe, lipsite de o conștiință explicită în organicitatea lor suverană. Apoi, la rîndul nostru, murim spre a nu rămîne datori celor multiubiți.

Nicolae Oprea

Nicolae Oprea

Cronica literară

Alexandru George- romancier

Precum alți congeneri afini, dintr-o selectă familie spirituală, Alexandru George pătrunde în sfera criticii literare și a eseisticii la o vârstă târzie – mai precis, la 41 de ani – conform cu propria convingere că precocitatea este (aproape) exclusă în critică. Anii 1970/1971 pot fi considerați ani de explozie editorială a funcționarului izolat în lumea cărților de la Biblioteca Academiei, fiindcă publică atunci nu mai puțin de patru cărți, dintre care două culegeri de proză. Prima însumare a contribuțiilor sale publicistice datează din 1971, în *Semne și repere*, volum premiat de Uniunea Scriitorilor. Încă de atunci, într-o *Prefață* arhi-explicativă, Alexandru George mărturisea că nu se consideră propriu-zis critic literar, ceea ce nu-l oprea să clarifice câteva principii temeinice ale genului pe care și le asumă fără rezerve. Punctele „de bun simț” ale axei structuratoare a actului critic în sine erau: *adecvarea*, *interpretarea* decurgând din *lectura fidelă* și, în fine, *judicata de valoare* (fiindcă „obiectul e judecarea” ce presupune „un sistem de argumentații, de relații, de stabilire de criterii”). Reamintesc acum aceste criterii de bun-simț estetic, întrucât delimitau cu precizie demersul autorului, aflat în opoziție față de impresionismul sau, dimpotrivă, scientizarea excesivă a criticii literare.

Trecut în neființă cu cinci ani în urmă, în septembrie, Alexandru George a fost aproape uitat ca prozator. Deși credea în vocația sa narativă, poate mai mult decât în cea critică. Am dedus și din dedicația primită pe ediția a doua romanului la care mă refer aici, într-alt septembrie, la „Moștenirea Văcăreștilor”: „Domnului Nicolae Oprea, omagiul autorului, romancier (sau prozator) mai mult decât vrea”. Adăugând, în dedicația de pe volumul de povestiri, *Clepsidra cu venin*, din același decor târgoviștean: „Pentru criticul Nicolae Oprea, cu speranța că această lectură va consolida prietenia autorului”.

În 1984, Alexandru George publica primul său roman, *Caiet pentru...* (republicat în ediția a II-a la Editura Bibliotheca în 2000), cu acțiunea plasată în zona de referință a Târgoviștei, unde viitorul autor și-a petrecut anii 1946-1947. Romanul este conceput la persoana întâi, în dublă confesiune prin contopirea a două jurnale (unul găsit) ce oglindesc epoci diferite (interbelică și postbelic-comunistă), reprezentând textul și intertextul. Primul – este jurnalul Nataliei Herescu, descendenta unei vechi familii boierești, care își notează mai bine de un an întâmplările tinereții într-un caiet de uz didactic, intitulat *Souvenirs*, de unde și scrisorile în franceză transmise în el. Al doilea jurnal este al naratorului însuși, un jurnal de creație – fiind vorba de un prozator în formare -, care îl încorporează organic pe celălalt, alcătuiind cartea ce suprapune timpurile, cum mărturisește în *Epilog*: „...simt oboseala întâmplărilor din toate aceste zile, pe care mâna mea, din ce în ce mai precipitată, le-a așternut pe hârtie, urmând primul îndemn, acela obișnuit, al intenției de a spune, nu de a scrie. Mă voi culca și am să adorm curând, ceea ce nu mă va despărți de cartea mea, ale cărei litere fug dinaintea ochilor, se depărtează pe măsură ce-mi apropiu privirea de ele, se suprapun și se destramă, într-un joc dezordonat. Sunt convins că noaptea va colabura și ea la incertitudinile fertile ale textului.”

Împărțirea romanului în cinci capitole, cu titluri tradiționale, dar și cu ironie de substrat – *Prolog*, *Text și intertext*, *Post scriptum*, *Epilog* și *Anexă* – constituie semnul unei arhitecturi narrative ce va fi riguros respectată. În *Prolog* se prefigurează refacerea unui cuplu erotic după doisprezece ani de „nevedere” între parteneri. E (balerină retrasă din activitate) și el (prin convenție, scriitor), *alter ego* auctorial, pornesc împreună spre Târgoviște, mobilizați într-o acțiune culturală, folosită ca prilej pentru a reînnoa firele iubirii trecute în decorul unu străvechi conac boieresc din Herești, „la doi pași de Târgoviște”. Demersul narativ nu este nici pe departe proustian, întrucât nu timpul pierdut, ci prezentul palpabil este avut în vedere de pragmatica Gina. În fostul conac al Hereștilor, folosit acum de protipendada comunistă, personajul-narator (vom afla în final că se numește Mihai) găsește caietul de însemnări al Nataliei, reprezentanta ultimei generații de proprietari ai moșiei. Pe fondul iubirii camaradești, el procedează asemenea eroului camilpetrescian lui Fred Vasilescu în privința

scrisorilor lui Ladima (din *Patul lui Procust*), adică citește cu neascuns interes consemnările intime ale adolescenței de odinioară. Acesta ar fi conținutul *Textului și intertextului*. Iar *Post scriptum*-ul conține notele naratorului cu rol de scriitor, aparent fără legătură cu impresiile Nataliei Herescu. În fine, *Epilogul* înmănușiază concluziile naratorului-creator, convins că poate să unească într-un tot expresiv părțile despărțite de timp (și condiție existențială).

Cum se vede, prozatorul care dublează criticul se manifestă ca un abil constructor de roman. Tehnica la care apelează prioritar este *contrapunctul*, sugerând interferența dintre muzică și literatură existentă și în proza celorlalți membri ai Școlii de la Târgoviște. Subiectul compoziției sale românești ar fi renașterea iubirii mature dintre Gina și Mihai, iar contrasta - înfriparea iubirii adolescentine dintre Natalia și (tot un) Mihai. Nu întâmplător ambele femei dovedesc o „catastrofală (...) lipsă de memorie”; altfel spus, se mulțumesc cu prezentul, fără să simtă nevoia rătăcirii printre amintiri. Este acesta un mod de conservare a inocenței și de protejare a misterului. Tipologia feminină este configurată, la prima vedere, prin contrast. Natalia este frumoasă, mondenă, „mereu bine dispusă, plină de elan, chiar dacă face mari eforturi să pară astfel. Se îndrăgostește fulgerător de vărul Paul, însă, decepționată de comportamentul acestuia, se va considera la fel de nefericită ca Natașa lui Tolstoi. Umblă în costum de amazoană, adeseori solitară, nesocotind bunele maniere, vădindu-se, în fond, fire melancolică, marcată tardiv de atmosfera *fin de siècle*. Educată într-un pension elvețian, va lansa tangoul pe plai românesc, ca semn al emancipării, la Balul de la Palat, dar nu aprobă defel infiltrarea germenilor industriei moderne în spațiul patriarhal-idilic unde viețuiește. Gina, în schimb, femeie de-acum matură, surprinsă la sfârșit de carieră artistică, umblată prin toată Europa, abuzează de avantajele civilizației. Locuința ei este un fel de expoziție funcțională a celor mai sofisticate accesorii casnice, de la ventilatorul hidrofil până la aspiratorul „Bosch” și fotoliile japoneze. „Ea dorește să pară – și chiar reușește – „un om cât mai obișnuit și prozaic dedicat lucrurilor și plăcerilor simple, dota doar cu o fantezie pozitivă, eficientă...” În realitate, cele două femei se aseamănă temperamental. Trec peste faptul că și una și alta întrețin nostalgia *răpirii* romantice. Dar amândouă sunt ființe active, nedispuse să fie alese la întâmplare, ci provocând alegerea, atunci când se încredințează că au descoperit partenerul ideal. Cucerirea, integritatea cuplului se realizează, în proiectul comun, prin *călătorie*: autoarea jurnalului va pleca în Elveția cu Mihai, iar eroina modernă doar până la Târgoviște (trecând peste ruinele iubirii!). Cu semnificativa deosebire că Natalia nu dispune, ca mijloc itinerant, decât de iapa Frou-Frou, pe când Gina călătorește cu incomparabilul autoturism „Porsche”.

Între cele două planuri narrative funcționează un sistem secret de vase comunicante, în registrul proustianismului. Natalia se taie la un deget cu muchea unei file și accidentalul se repetă aidoma în cazul curiosului cititor al caietului. Un medalion de argint, înfățișând-o pe zeița Pallas-Atena, este dăruit de Natalia slujnicei sale, Ana. În prezentul romanului, Sanda, un fel de custode la conacului Hereștilor ajuns casă de oaspeți pentru „tovarăși” (cum le spune naratorul), re-dăruiește medalionul Ginei. În afara acestor ecouri sau corespondențe interioare ale narațiunii este inserat în Text un episod accidental cu rostul de a umple interstițiile dintre cele două părți distincte. Poposind cu ani în urmă în preventoriul amenajat aici, personajul-narator se îndrăgostise de o asistentă medicală, altă Ana din Herești, care va dispărea din viața lui în același mod enigmatic precum Otilia lui G. Călinescu. Aș menționa, în context, că opinia criticului Al. George despre eroina călinesciană contrazice această situație misterioasă, discutând despre credibilitate în proză într-un eseu din *Semne și repere*: „Purtarea ei nu e enigmatică, cum ar fi voit-o autorul, ci derutantă. Căci orice act al unui personaj trebuie să intre între hotarele credibilității.” (p. 216) Scena relatată mai înainte se petrece în 1953 („se anunțase moartea tovarășului Stalin”, spune textul), cu alte cuvinte, într-un timp intermediar, oarecum de tranziție între două epoci complet

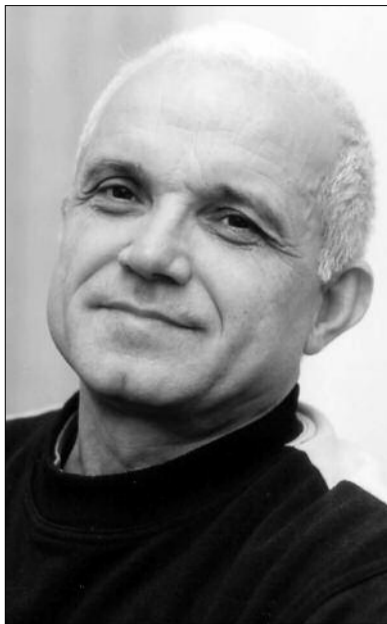
diferite. Dealtfel, prozatorul, îndeobște indiferent la raportarea istorică, imprimă romanului o amplă dimensiune temporală. Jurnalul descoperit datează din climatul primului război mondial, iar călătoria spre Târgoviște se poate fixa în 1973 (după douăzeci de ani de la insertul amintit). Mai mult decât atât, naratorul care își amintește scene izolate din anii premergători celui de-al doilea război mondial, va evoca veridic figura unei curtezane din veacul trecut, Barbara Banicka, o străbunică de-a Nataliei menționată în caietul său. Cel puțin în asemenea privințe, Alexandru George nu comite eroarea prozatorului analist român, încredințat de el însuși în „critice”, întrucât, dacă nu valorifică pe îndelete „dimensiunea temporală a lucrurilor”, o evocă ori de câte ori are prilejul. Incursiunea în timp se exprimă, în proiecția romancierului, și sub forma metempsihozei, prin reîncarnările succesive ale acestei femei cu nume simbolic, Ana (precum Eva lui Rebreanu). Până și fiica minoră a Ginei poartă același nume.

Dacă protagonistul camilpetrescian din *Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război* va da curs curiozității iubitei („ce naiba vor toți filozofii acești?”), inițind-o în filosofie sub faldurile baldachinului, personajul lui Alexandru George consimte să răspundă la întrebarea la fel de candidă a Ginei („Pentru ce scrii?”) printr-o inițiere în literatură. Opțiunea sa pentru proză este explicată în astfel de termeni: „Leagă lucrurile între ele, dă coerență disparatului, ba chiar dezvăluie o legătură necesară între cele mai neașteptate elemente...” Este miza pe care se întemeiază, în fapt, acest *Caiet pentru...* Modalitatea punerii în scenă a evenimentelor, oricât de disparate, este hotărâtor, pare să afirme romancierul. O și spune prin intermediul naratorului: „Astăzi îmi vine să spun că a scrie înseamnă a integra cele mai aparent depărtate fragmente, a le supune unei coerențe, a le valorifica doar prin ea. Pentru aceasta nu e nevoie de sinceritate și nici de „imaginație”, sau e nevoie de o imaginație de cu totul alt tip.” Prin juxtapunerea voluntară sau aleatorie a elementelor eterogene se zămisleşte o nouă realitate, ceea ce constituie „unul din misterele artei.” Prozatorul susține în această secțiune eseistică a romanului – *Post scriptum* – teza cezurii necesare, a pauzei semnificative determinată de golul întâmplător care intervine în desfășurarea evenimentelor. Chiar Caietul Nataliei apare completat numai la mijloc, textul fiind flancat de o parte și alta de pagini albe care semnifică „așteptare, promisiune, neant”. Se aduce, cu alte cuvinte, elogiu absenței, în tentativa de „poziționare a neantului”, ale cărui „virtuți active” sunt descoperite cu uimire creatoare. Funcționează aici principiul formulat de Umberto Eco al *operei deschise*, întrucât creatorul se dezice de demiurgie și aprobă orice demers similar, inclusiv al cititorului-creator de text. Dar se accentuează, în completarea principiului, ideea independenței textului, elocvent prin el însuși, partea exprimând întregul, orice contribuție imaginară producând alterarea mesajului sau denaturarea temei: „Nu rămân la ipoteza cea mai simplă și cea mai miraculoasă, anume că întregul a căpătat pur și simplu altă viață, prin transformarea inexistentului în simple pauze semnificative. Eu i-am impus această soluție, neexcluzând că ar mai fi posibilă oricare alta, indiferent de unde mi-a venit ideea, sau dacă textul însuși mi-a sugerat-o.”

Este verosimilă, în fond, și organică instituirea principiului creator al accidentalului în detrimentul logicului. Proza satisface, în acest fel, nevoia de confesiune a criticului literar care privește ficțiunea artistică din interiorul propriei ficțiuni românești. Astfel, *Caiet pentru...* prinde contururi originale, în descendența prozei interbelice, situându-se la confluența jurnalului intim (Mircea Eliade, Anton Holban) cu proza autenticității sau a documentului (Camil Petrescu, G. Călinescu din *Scrinul negru*). În acord cu poetica jurnalului și literatura fragmentului promovate principial de cei trei corifei ai Școlii de la Târgoviște (Radu Petrescu, Mircea Horia Simionescu, Costache Olăreanu), grupare de care se atașează în timp, Alexandru George a creat un roman complex, impregn timer de livresc, cu accente ludice și ironice, înclinând pe alocuri către formula meta-romanului.

În acord cu poetica jurnalului și literatura fragmentului promovate principial de cei trei corifei ai Școlii de la Târgoviște (Radu Petrescu, Mircea Horia Simionescu, Costache Olăreanu), grupare de care se atașează în timp, Alexandru George a creat un roman complex, impregn timer de livresc, cu accente ludice și ironice, înclinând pe alocuri către formula meta-romanului.

Liviu Ioan Stoiciu

Tot la Neptun, la Casa Scriitorilor

Maiorescu, Fevronia și Elisabeta Novac (Fevronia e cu soțul și fiica; vin în fiecare an din Franța; preferă și ea acest loc la Marea Neagră), Doina l-a văzut și pe Robert Șerban, sunt și N. Grigore Mărășanu și prozatorul basarabean N. Rusu – în rest numai rudenii ale scriitorilor, necunoscute. Plus Corneliu Antoniu și Brândușa lui, sosiți seara. La recepție și la bucătărie, fetișcane noi. Doina adună de pe plajă pietre găurite, în fiecare an face la fel, acasă le „citește”. Mă culc la ora 2, frânt, n-am timp să frunzăresc știri, nu stau la televizor.

Sâmbătă, 5 august. Canicula continuă în țară, e cod roșu. La Neptun e acceptabilă temperatura, chiar dacă nu sunt nouri (e acea ceață de caniculă, inexplicabilă; poate e apă evaporată). De la 10.30 la 13.30 și de la 17 la 19 pe plajă, înot cât pot, stau cu orele în apă (Doina stă numai în apă; n-are pielea pregătită pentru soare). Întârziu la gargară cu Corneliu Antoniu (dimineață) și cu Cristian Livescu (după-amiază), amândoi au venit cu noile lor numere de revistă (*Antares* și *Antiteze*). Suprafața de nisip a plajei dintre Vila Președintelui țării și Casa Scriitorilor a crescut substanțial, ori s-a retras marea, ori gospodarii plajelor mării au adus nisip. S-au înmulțit, față de alți ani paturile acoperite (tip baldachin, 75 lei închirierea unuia!), cu cearșafuri și saltele de burete. Șezlongurile de plastic, umbrelele sunt cu nemiluita (50 lei închirierea). Zona Cearșaf, în care stăm noi de regulă, e extinsă în dreptul Vilei Scriitorilor. Avioane ușoare fac publicitate la băuturi răcoritoare și la... *Toortitzi*. E un vas mare care preia câte 30 de turiști pentru jumătate de oră voiaj în largul mării (30 lei de persoană). Skijet-urile merg tot timpul; unele trag după ele canapele sau plăci, sau schiuri. Prețuri convenabile la „duce tava” (autoservire) pe plajă. Mă mir, nu văd femei cu sâni goi. Copii cu mame în majoritate pe plajă. Tineri tatuati. Stau puțin pe prosopul dublu, pe nisip. Preumblările de după ce ies din mare îmi ajung. Pe plajă se vând și păhărele cu zmeură. La Vila Președintelui țării nu-și face apariția nici un demnitar cu familia, observ. După masa de seară vin cu Corneliu Antoniu la o terasă de pe plajă, „la o bere” (cu Doina și Brândușa; eu beau apă), mă mir că mi se dezleagă limba (scot la iveală amintiri). Preumblare cu Doina pe faleză după ora 22.15. Am reintrat în normal, frunzăresc pe laptopul Doinei știrile online, mă uit pe Facebook, arunc e-mailuri.

Duminică, 6 august. Schimbarea la Față. Pus pe picioare la 9.45, mă rad, mănânc o banană, alune și o chiflă tăiată în două unsă cu unt și miere, cu ceai. Mergem la plajă cu jumătate de oră întârziere, la 10.30 (stau trei ore) și la 17.30 (până după 19, când e ocupată de umbră plaja). Intru în apă de două ori dimineață și o dată seara, înot liniștit. Citesc. Preumblările dintre Vila Președintelui țării și Vila Scriitorilor (să ne uscăm) dau de gol „diversitatea trupurilor omenești”. Plaja e ocupată și de mulți străini („și maghiari”). Supărătoare delăsarea, faleza nu e luminată! Norocul nostru că e lună plină. Doina se plânge de usturimi de piele (deși ea stă în apă), nu poate fi atinsă, am și eu usturimi, dar suportabile. Azi nu văd nici un scriitor pe plajă. Mă mir, a apărut fiul Angelei Marinescu, Al. Matei cu soția. Seara, preumblare în stațiunea Neptun, supraaglomerată, mașini de lux, trotuare murdare, ne închinăm la biserică, aprindem lumânări (biserica e în același stadiu, cu

Poemul de colecție

Aurel Pantea

*
* *
Ne însoțește în tăcere
al cincilea anotimp,
acolo timpul nu-și va săpa
gropile,
doar murmure ale unor
glasuri
bătrâne
străpung muțenii infiorate

*
Devenim treptat cerșetori la porțile mișcătoare ale propriului nostru trecut. Dar cheile le-am pierdut, încuietorile au fost schimbate. Viitorul se naște din disperare.

*
Unii străbat imperii, fac multe călătorii până găsesc starea lăuntrică unică, un aranjament de timpuri și locuri pregătit pentru fiecare, dar când o află, toate își schimbă prețul, așa cum după mulți ani cad toate aparențele de pe vreun chip și rămâne o spaimă cu nimic comparabilă, alții o găsesc fulgerător, iar după aceea stau între doua lumi și timpurile și locurile nu mai sunt ca înainte.

catapeteasmă de placaj, icoane vulgare, pereți nezugrăviți; neputincios preot paroh mai are). Mergem și la bălciul din sudul stațiunii. Întorși pe celălalt trotuar, și mai aglomerat, mănâncăm o înghețată. Doina intră în magazine, nu cumpără nimic. Aflu de la Angela Marinescu că e laureata marelui premiu național Bacovia, la Bacău (premiu reevaluat, cu juriu care contestă conducerea UR) și că va primi o sumă astronomică. Mai sunt, la Casa Scriitorilor, „Antonescu” din București, cred, și „Olaru” din Craiova.

Luni, 7 august. Toată noaptea a fost furtună, fără să slăbească temperatura. Toată ziua au fost valuri în mare care au ținut turiștii la mal... De la 10.30 la 13.30 pe plajă, venim cu pietre mai mari de ancorare a prosopului dublu (vântul ne acoperă prosopul cu nisip), Doina stă în apă, pe buza mării, se teme de valurile mari. Atunci când vin eu în mare, mă ceartă că mă aventurez, motiv să merg în alt loc să primesc izbiturile valurilor mari în spate (masaj dur), sunt ca un zid, am impresia că-mi crapă pielea sau că mă rup în două. Vânt puternic și peste zi, marea e răscolită de valuri cate te sperie, Doina se supără pe mine că intru în mare un pic mai mult decât ea, e afixat steagul roșu, valurile îți iau nisipul de sub picioare. Tot trei ore dimineața pe plajă, și seara două ore. Îl văd și pe Dan Pavel pe aici, mă mir. Robert Șerban e tot cu fiul Tudor (căruia-i scoate o carte în toamnă!) și cu iubita lui (face mereu poze), au fost inițial la Portița (trebuie să traversezi Lacul Razelm). N. Grigore Mărășanu închide festivalul Balcanica la Brăila anul acesta (la a zecea ediție). Corneliu Antoniu e tot cu un jaf de pălărie de paie pe cap (Brândușa în continuare e nemulțumită de cei de la restaurantul Vilei Scriitorilor; noi nu). Înainte de 17 pe plajă, marea are valuri și mai mari și te trage în larg dacă nu ești atent, Doina e isterizată de zidul de apă. Plaja e reinundată pe jumătate de mare (cu dâre lungi de scoici și meduze). Seara am mers în stațiunea Neptun la lacurile dulci (unul colmatat, plin de punji de plastic și lampioane căzute din cer, altul cu nuferi gata de floare) și la „Steaguri”. Ne-am mulțumit tot cu câte o înghețată, Doina și-a cumpărat o agățătoare de păr și și-a scos sutienu, care o strângea, la întoarcere a venit în picioarele goale, strângând-o și pantofii. Sunt bronzat (cu bronzul muntelui).

Șapte „zile și nopți” la Marea Neagră, la Casa Scriitorilor, la Neptun (sunt incapabil să merg în altă stațiune românească sau în afara țării, trec anii cu zecile și nu vin decât aici; m-am resemnat, prefer în continuare să ies din camera hotelului UR și să cobor direct pe plajă, apa mării și soarele de la Neptun au importanță terapeutică pentru mine și Doina Popa; nu mă interesează nici un fel de „distracție” sau schimbare de peisaj în scurta vacanță, e clar). Consemnări făcute la fața locului:

Vineri, 4 august 2017. Sosiți cu Sandero la ora 10.30 la Neptun de la București (am plecat după ora 7, în speranța că așa evităm supraaglomerația rutieră; surpriză de proporții, găsim sens giratoriu la intrarea în Olimp, o luăm pe scurtătură), am găsit loc de parcare la Casa Scriitorilor, de necrezut (dar Laurențiu, fiul și noua lui prietenă uită să lase cheia camerei 26 la recepție, ne ajută femeia de serviciu). Lăsăm bagajele nedesfăcute la cameră și venim pe plajă. Prea cald, întins pe prosopul dublu asud rapid, intru în mare, înot, obosesc, fac pluta pe spate (mi-am pus vată în urechi). De la 11.30 la 13.30 pe plajă. După ce ies din apă fac preumblarea de uscare de la Vila Președintelui țării (unde nu e decât o colonie de sute de pescăruși pe plaja de aici) la Vila Scriitorilor, iar mă ustură pielea capului. Pe plajă se vând porumb fiert și „colaci secuiești”. Benzina de la locul de agrement de pe plajă e persistentă. Eu am bronz de la munte, așa că-mi e mai ușor să suport soarele. Doina stă efectiv numai în apă, a luat în serios faptul că Paracelsus își vindeca bolnavii ținându-i în apă (apa egalizând temperatura tuturor organelor). Avem asigurată masă la prânz și seara (în loc de ciuperci, la care eu am alergii, mi se dă un cârnat fript cu muștar), am renunțat la masa de dimineață. Am plătit 2.000 de lei lui „Vasile” pentru cele zece zile (trei a stat Laurențiu, fiul; azi mănâncăm împreună cu Laurențiu și noua lui prietenă Alina). Laurențiu și Alina pleacă seara, după ora 21 la Brașov, acasă la noi (că ne împărțim viața între Brașov și București). Preumblare la ora 22 cu Doina pe faleză, la Amfiteatru nu mai e nimeni cazat (anul viitor va fi cică aici o zonă exclusivistă), cumpăr distrat (n-avea preț afișat) o înghețată de 10 lei. Seara îmi spăl părul cu șampon, întors de la plajă. În camera 26 a apărut plasmă (televizor plat), internetul ajunge și aici (wireless nou), slăbuț, dar dacă ai răbdare, te descurci, plătesc pe card, pe laptopul luat la ea de Doina Popa, telefonul fix (Vodafone) și pentru prima oară, la Enel Muntenia, curent consumat la București în Calea Giulești 418, unde avem domiciliul stabil. Ratez plata de apă-canalizare la Energi-Co, greșesc pe BCR mă blochează. Îi văd, dintre scriitori, pe Gabriela Adameșteanu, Toma George

**Aflu de la
Angela
Marinescu că
e laureata
marelui
premiu
național
Bacovia, la
Bacău
(premiu
reevaluat, cu
juriu care
contestă
conducerea
UR) și că va
primi o sumă
astronomică.
Mai sunt, la
Casa
Scriitorilor,
„Antonescu”
din București,
cred, și
„Olaru” din
Craiova.**

Nicolae Sârbu

**SPARGEREA
LA MAGAZINUL
DE MUZE**

Oare degeaba tot trag
cu salve de imagini seci
după fluturi studenți
la filozofie?, se întrebă
disperarea în chip de salut.

Muza parcă-și pune
ceara de la multe prisăci
în urechi, mai multă
decât într-un vagon
de lumânări aprinse degeaba.

Nu trece niciun car cu boi
pe sub fereștile de la etaj,
biografia mea încărcată
scârție din toate încheieturile,
frigiderul e plin și eu am
precis halucinații de foame.
Sunt flămând de mine însumi,
fiecare literă-i flămândă de mine
și muza nu se apropie, fuge
ca de-un teren minat în Siria,
se ține departe, se ferește
ca de o epidemie de ciumă.

Nu vă grăbiți, nu vă-nghionțiți,
nu vă urâți, sunt muze pentru toți,
par a spune unanim criticii
cu diplomă de scaun la cap,
când suntem gata unii să ne dăm
sublim cu scaunele în cap.

Și eu mă gândesc la întunericul,
la frigul de la trei dimineața,
când evadam de la etajul trei
să întregesc familia șarpelui
acela flămând de lapte
din fața magazinului,
să fiu și eu un punct în univers
conectat matinal la ugerul
plin al Căii Lactee.

Vine sau nu vine? Întrebarea
frisonantă făcând să se miște
amenințător coada de șarpe
flămând și astăzi când trece,
se petrece biografia mea în eclipsă
scârțâind din toate încheieturile.

La fiece bufnitură pe scări,
tresar din coșmar și mă-ntreb
cum să se producă fără vreo Circe
a mea prăbușire din piscuri lipsă.
Iar tu, Muză, eziți să dai semn.
Mi-o fi rămas prea multă funingine
pe cerul nepăzită al gurii?
Mai am și-acuma fluturii
cu cap de mort pe buze?

Întrebări care dorm pe ele,
ca niște cai în picioare
și refuză să nască în chinuri
mari nimicul, tot nimicul.

Searbăd în scorbura chemării tale
nu mai știu a-ți spune simplu
vino, Marea Mea Vină,
abia acum conștient de confuzia
ce stă în transpirația îmbrățișării
unui trup de aer, chiar și dacă
are ascuns în el un zeu.

Nu vă-mbrânciți și nu muriți...
Măcar un strop de apă vie dac-ar fi...
Se zvârcolește șarpele-așteptării
în amurg când pe sub ferestre
scârție alene o știre gravidă:
spargere la magazinul de muze!

Sunteți cu toții martori, nu-i așa,
eu nu pot fi în niciun caz suspectul,
câtă vreme v-am ținut aici de vorbă.

**VIATA
NU-MI DĂ BUNĂ ZIUA**

Cu mers pidosnic și parcă
pierdut pe sub fereastra
fanteziei în descreștere,
trece viața și nu-mi dă
măcar bună ziua, maestre
al tuturor ratărilor.

Iau pastilele după culoarea lor,
cum în pădurea cândva deasă,
rătăcitorul caută semne, marcaje,
să nu-l mănânce tiptil metafizica.

Ce mult se aseamănă azi
cuietul din colțul obscur
cu o spânzurătoare în floare,
de unde peticiți pantalonii
dau semn că vor o altă cingătoare
care să țină la nevoi metafizice.

Și dacă Ea nu va urca nici acum
pe toboganul căderii mele,
iar eu atârând în curea
cum în 1925 Esenin,
deasupra zilei de azi,
peste prăpastia la pândă în mine,
putea-voi oare să apropiu Întâlnirea?

Uite-o cum vine de mă ține
încă drept absența,
câine legat de parul cuvântului,
păiața pusă de neamuri în fereastră
la sorocul fericit al pensiei.

Ar cădea măcar o frunză ort
din palma grea a presimțirilor
ce gătuie pasărea în zbor,
în refuzul ei de-a ieși la raport?

Când în mine marcajele
cu prea mult sclicici la plecare
toate duc spre rătăcire
într-o desime fără metafizică.

Când iar mă săgetează din demult
ochii verzi ai unei trădări,
cum o vrajă vulpească amușină
mult reumaticul meu labirint.
Iar viața uită să-mi dea bună ziua.

DE ALTĂ PĂREREA

Te așteptam în disperare,
ca cerșetorul mut să-ți spun
subliminal, sublîmo,
că poezia nu-i decât
un furou otrăvit și subțire
pentru sfârcurile creierului,
la maximum întins
la uscat seară de seară,
pe sârma ghimpată a gratuității.

Să-nțeleg din faptul că nu vîi
că ai o altă părere și mai crezi
în limba ornată cu miere,
în fructul ingenuu în stare
să inventeze livezi?

Chiar acum în prag se prăbuși
un sunet înfundat cu călții
smulși din propria mirare.

N-ai a te teme și vino, sublîmo,
tot ce te-ar putea speria
sunt doar rămășițe de dragoste

Magda Grigore

În numele poemului
**(autentică
nu e decât îndoiala)**

El este un om simplu. De aceea
este greu de pătruns.

Privirea sa care iese aproape în fiecare
seară

în întâmpinarea asfințitului
poate să complice ușor universul.

E un om tăcut. De aceea
este greu de ascultat.

Cuvintele pe care le-ar fi putut rosti
aproape în fiecare dimineață
se cuibăresc în imaginația mea
și urzesc erezii lumești,
ca o iederă acestea urcă
umbrind sunetul limpede al lumii.

Un om adânc. De aceea
se adâncește în memoria mea
aproape în fiecare clipă
ca o gaură neagră în care cad de-a valma
toate zilele care îmi luminează
întunericul ființei.

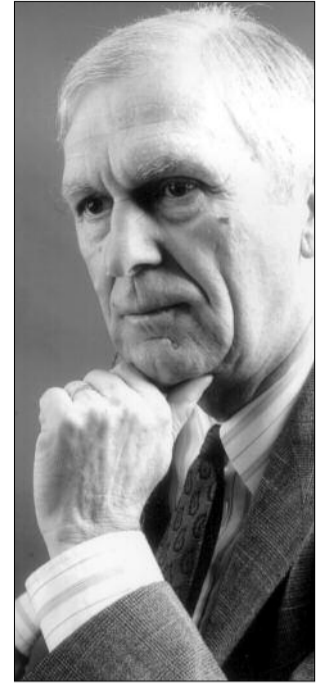
În zadar încerc să înțeleg totul –
ce caută, ce gândește, ce așteaptă;
În zadar încerc să umplu spațiile goale
dintre certitudini.

Autentică nu este decât îndoiala
și frigul subțire care vine
dinspre relieful întunecat al minții sale
întoarse într-o inimă bine ascunsă.

vinovată și luptă oarbă
dintre țâțele aceluiași uger.

PEȘTERA DE LA ETAJ

Încă nu-i stabilit cu precizie
la ce etaj al subteranei mele
s-ar putea afla enigmatică
însăși peștera lui Platon.
Unde poeziei poți să-i faci
o binecuvântată incizie.
Dar cunosc în blocul meu
un loc marcat cu-o lumânare
pălăind ca în căsuța
cea veche din Ohaba.
O lumânare timidă și parcă
hrănită din craniile înțelepților.
O flacăra fugace dintr-o
gură înaltă a corului de craniu.
Și din când în când
un murmur ce se face
vaiet sau vuiet
la etajul trei al blocului meu,
unde-ar vrea să scoată capul
la vedere vuietul cel vechi
și nou din peștera lui Platon.
Și lumânarea pălăind timid,
alarmant, semn sigur
de scurt-circuit în craniul meu
fugit dintre craniile înțelepților.
Când însumi dau să ies
cu spatele din lumânare,
din vaietul și vuietul
peșterii de la etaj.

Rugă de seară

Necunoscutei de departe

Hai, spune-mi, pe limba lui,
acum, înainte de-a pleca să se culce:
Trupul tău, pe care eu nîcicînd n-o să-l
sui
sau să-l gust, cât e de pustiu și de dulce?
Ca pe-o zeităte pămîntească te-aștept,
până când cineva o să-mi secere
inima ce mi s-a oprit, timp de-o viață, în
piept,
din mica și umila ei trecere.
Nu știu și nici nu vreau să știu
să te-mpart cu nimeni, nevăzută
splendoare!
Locuim amîndoi același pustiu,
și, reciproc, unu-n celălalt, la distanță-
nvățăm cum se moare.
De la-un timp ne-nțelegem doar prin
suspîn,
și ne treierăm la fel în aceeași oglindă.

Luîndu-mă după gîndul tău, am să vin, o
să vin:
să mă-astepti ca o făptură-aburîndă!
Că încă femeie poți fi, nu credeam,
căci, în suflet, cum pe-o statuie de polen și
de miere,
să te nărui în mine, zi de zi, te pîndeam,
ca plînsul ce în lacrimă piere...
Rogu-te, spune-mi, pe limba lui,
acum, cu-o secundă-nainte de-a vrea să se
culce:
Trupul tău, pe care eu nîcicînd n-o să-l
gust, de-o să-l sui,
e ca-n visul meu de trist și de dulce?

Doruri

Mi-e dor de tine, cum mi-e dor de toamnă.
Mă dor toți crinii, în vară neînfloriți.
Dacă-ți va cere trupul suflet, Doamnă,
pe mine uită-mă să mă promiți!
Dacă nu-n asta, poate-n altă lume,
de ne-o fi dat să ne mai întîlnim,
la fel, pe-un pat înmiresmat de brume,
de tot dori-vom să ne contopim.
De-a ta plecare, ca de-a toamnei, sufăr,
bolind ca soarele pe-un cer inert.
Obrajii de-ți mîngâi cu flori de nufăr,
îmi cheltui lacrima ca să te iert.
Hai să ne facem un palat de brume,
iar vara s-o dosim prin încăperi,
și, pe ascuns, iubirile postume
să le trăim în viitorul ieri!
Mi-e dor de toamnă, azi, cum mi-e de tine:
cu ea aș vrea să-nceapă-oricare an,
cum casa-n temelii să se termine,
după ce curge toată din tavan...
Poate așa-n iubirea mea bătrîna,
te vei ascunde cum nici eu am vrut:

minciună și-adevăr ce, mîna-n mîna,
își duc, târâș, sfârșitul spre-nceput...

Norocul rău

Noaptea noastră s-a dus să se culce,
ori în noi, ori în steaua de seară.
Fă-mi doar astăzi cafeaua mai dulce,
că mi-e lumea destul de amară!
Cîntărim deopotrivă lumina
din transfuzia divină de soare,
măsurînd doar cu lacrima vina
și trăind, zi de zi, cum se moare.
Eu alerg cu iubirea la gură,
că în suflet pătruns-a rugina.
Fericit, te iubesc azi cu ură
și mă apăr murind, ca albina...
Vei mai da de iubiri, nu te teme:
nu-ncropesc, singuri, macii, o vară;
și-alte flori, nu doar crizanteme,
toamna-n noi, an de an, o presară...
Mă iubești cum zăpezile focul,
te urăsc cum petalele bruma.
Hai să fim fericiți că norocul
rău nu ne-a năpădit pînă-acuma!..

De ce taci?

Eu mor, dar mă prefac că nu mă doare,
tu mori, dar te prefaci că mă trăiești,
și, goală-,n a zăpezilor dogoare,
prin ochiul meu și-acum te risipești.
Să nu mă-ntrebi de ce suspînă marea,
cînd, zilnic, mă-ntîlnesc cu ea la mal:
cu-aceiași pescăruși tot umplu zarea,
și curăț de nisip același val.
Te-aș aștepta și dincolo de moarte,
mut, cu garoafe roșii la urechi,
că nu-i pe lume alta ce-o să poarte
ascunse-n palme mîngâieri mai vechi.
Vezi, mă prefac în abur de cuvinte,
cînd numele, rostindu-mi-l, mi-l stingi!
Chiar și ca Dumnezeu ești mai cuminte:
mă nasc din nou, cînd fața mi-o atingi.
Sunt, la apus, un fluture de-amiază,
dresat să stingă stelele din zori.
Privește, cerul iar se subțiază
pe margini, și îl peticesc cu nori!
Mă tot prefac că lumea nu mă doare.
Tu, pentru plînsu-mi, lacrimă te faci.
Cînd coapsele-ți se schimbă la culoare,
nesărutate, spune-mi, de ce taci?!

Ultimul poem

Să pleci fără ca nimeni să te cheme,
și, năpădit de drumul ce-l apuci,
să uzi, cu lacrimi, albe crizanteme,
și, înflorite, ei să i le duci.
Să stai la o răscruce de poeme
și să le petești ușor c-un vers,
căci pixuri vor mai plînge, nu te teme:
nu-i secetă de vis în univers.
Pe viață, în tihnă, să probezi toteme,
sărutul să-l aprinzi cu gura ta,
și să dezlegi iubiri, ca teoreme
cu care Dumnezeu te-o blestema.
Blânzi, unul altuia să vă fiți dileme,
cum carnea ta ei suflet îi va fi,
și apoi, bîntuiți de anateme,
pe-un pat de lacrimi vă puteți iubi...

Mac înflorit pe mare

Nesărutate, buzele-mi se trec,
ca merele rămase neculese.
Fără scăpare, în lume mă înec
ca-n râul cu izvoare ne-nțelese.
Privind la tine, în timp ce te dezbraci,
de tine-ogînda se îndrăgostește.
Iubirea, ca pe-o boală, tu ți-o zaci,
cînd valu-n larg o mare-și împletește..
Să trecem, liniștiți, peste sărut,

și-oprindu-ne la-o margine de floare,
s-o colindăm cu miros de-mprumut,
după ce-am dezghiocat-o de culoare!
Mi-ajunge inima doar pentr-un vis,
și palma, pentru-un sân, să ți-l mîngâie.
Azi, sfinții, și în slăvi și în abis,
neconținut duc dorul de tîmâie.
Eu te-am iubit ca la zăiești porunci:
la tine, mă-nchinam ca la altare.
Nesărutată, gura-mi, de atunci,
se scutură ca-un mac crescut în mare...

Ultimul ritual

Ți-adulmec și-n cafeaua de-astăzi viața:
deoparte dau perdeaua de caimac,
dar în zadar, că te ascunde ceața
din zaț, și nu te pot găsi, și tac.
De cînd te-aștept, a-mbătrînit mirosul,
și buza ceștii mele s-a tocit.
Tu, visului i-ești, singurul, prinosul,
căci în cafea norocul s-a sfârșit.
Încerc să simt de ești la fel de dulce, cînd
prin arome-noți cu trupul gol.
Cînd cafegiii lumii-or să se culce,
eu voi începe să te sorb domol.
Ți-oi bea și cea din urmă picătură
din sufletul amar turnat în cești,
și te voi dezbrăca la mine-n gură
de viața-n care-nstrăinată ești.
Azi, pentru cea din urmă din taclale,
păstrează-mi caldă ultima cafea,
și-ți jur că doar din ultimele tale
răspunsuri la-ntrebări din gînd voi bea!

Ultimul sentiment

De pleci, de pași se-mbolnăvește drumul.
Nu mă lăsa, din toamna asta du-mă,
că-n urma mea vei mai găsi doar scrumul,
după ce-a ars castelul meu de brumă...
Sunt un bătrîn iubind ca-n preistorii,
mi-e singura politică, iubirea,
sărutul - cea mai grea dintre victorii,
și ultim pact de pace - dăruirea.
Încet, încet mi-ncărunțește viața,
din ce în ce mi-e lumea mai puțină,
iar soarele-apune dimineața,
ca mii de stele, lăcrimînd lumină.
Mi-e inima, azi, gata de plecare,
o-aud, încet, în piept, vîslind prin sânge.
Ca să mă uiți, dă-ți ura-un pic mai tare,
și lacrima-n tăcere-nvaț-o-a plînge!
Sărutul mi se veștejește-n gură,
rămas nedat, căci eu sunt vinovatul.
Pe cer, plecînd, cocorii-s o arsură,
cînd îl străbat de-a lungul și de-a latul.
Rămâi între iubirile promise,
fii cea mai pură dintre cele pure,
și una dintre cele nepermise:
o lacrimă arzînd pe-un rug de mure!

**Pe viață, în
tihnă, să
probezi
toteme,**

**sărutul să-l
aprinzi cu
gura ta,**

**și să dezlegi
iubiri, ca
teoreme**

**cu care
Dumnezeu
te-o blestema.**

**Blânzi, unul
altuia să vă
fiți dileme,**

**cum carnea ta
ei suflet îi va
fi,**

**și apoi,
bîntuiți de
anateme,**

**pe-un pat de
lacrimi vă
puteți iubi..**

Din poezia lumii

Alejandra PIZARNIK (1936 – 1972) / Argentina

În traducerea lui LEO BUTNARU

S-a născut la Buenos Aires într-o familie de ovrei imigranți din Polonia. În 1954 este admisă la Facultatea de Filosofie și Jurnalism a Universității din capitala Argentinei, paralel studiind pictura. Frecventează cursuri de psihanaliză.

În anii 1961-1964 a locuit la Paris, unde face cunoștință cu Cortazar, Paz, Calvino etc. La Buenos Aires e apropiată de cercul suprarealiștilor. Îl interviuează de Borges. În 1966 i se acordă premiul pentru poezie. În 1968 obține bursa Guggenheim, în urma căreia are un sejur la New York.

După două tentative de suicid (1970 și 1972), ultimele cinci luni din viață și le petrece în ospiciu, la ieșirea din care își pune capăt zilelor cu o supradoză de stupefiante.

Din edițiile sale antume amintim: „Cel mai străin pământ” (1955), „Ultima curățenie” (1956), „Aventurile pierzaniei” (1963, cu o prefață de Octavio Paz), „Extragerea pietrei prostiei” (1968), „Nume și chipuri” (1969), „Infernul muzical” (1971), „Contesa sângeroasă” (1971).

Creația sa este tradusă în engleză, franceză, germană, italiană, portugheză, suedeză, cehă, rusă și alte limbi.

Ziua contra reveriei

Nu-mi doresc o albă mișcare
de plantă mobilă.
Nu doresc să fur vocile
arcuite deasupra-mi.
Nu doresc mii de ori mai mult oxigen
pentru mici cruciade prin cer.
Nu doresc să-mi mut traiectoria
de pe fila prezentă.
Nu doresc să învingă magnetul
espadriștilor ce mi se uzează.
Nu doresc să mă ating abstract
de ultimii mei zulufi castanii.
Nu doresc ca în loc de frunze
Copacii să fluture din cozi.
Nu doresc în afara haosului
portabilele vocabule.

Apa de lumină palidă

Da. Plouă...
cerul geme abundent-înfundat
umbrele umede își readună părțile
dispersate
cavități pline cu noroi turbulent
picături mărunte de apă sulfurată
deși eu nu știu cum am alege masele
să vedem dacă am agitat palida lumină
uriașă grosime de câini și pisici
picuratul mărunț continuă

Să fie incolor

(iepurășului care
își roade unghiile)

cusutura destrămată în haosul dispoziției
cotidiene
zângănește la infinit arfa dungată
cadaverica sare de mare apoasă
opacitatea ta elimină sursele de săpun verde
fanoane colorate
în mâna dreaptă cu unghiile pe masă

Încercarea cu umbra roșie

singurătatea lui geme
zero și iar zero
șoproane cu mirosuri primare
retina înaintea necunoscutului
brize acute
revenirea înțepăturilor
zâmbetului tău
și dinții dezgoliți
râd în amurgul înșorit
al vigurosului participiu

Pădurea mea

acumulând dorințele în plantele ingrate
referindu-se la tine
în verdele solemn
apoi vin zece cai
să tragă de coada vântului negru
agitând frunzișul
cu coamele lor ude
și sosi detașamentul
să rotunjească versurile versiunea

Poem pentru propria mea hârtie

citind propriile poeme
penalități tipărite de importanță cotidiană
surâs orgolios echivoc iertat
e a mea e a mea e a mea!
lectură cursivă
pulsează în interior vesel
simt că acest lucru se coagulează
corect sau greșit iar corect

înnăscuta ciudățenie a sentimentelor
potir armonios și autonom
cuprins între degetul mare al piciorului
obosit și
pleata spălată a capului bucălat
nu contează:
este a mea este a mea este a mea!!

Reminiscente chiromantice

ambele mâini ale florilor-cercei rezumă
bruta sculptură a exoticelor forme care
lucesc vândute vrăjitoarei
august semn al vieții pentru a muri
citirea miilor de rânduri ce bat sau gem sau
râd
sau își încep drumul cu pas sigur
lupta de noapte alungă
sicriile mizerabile care duc la eșec

Genunchiul lagunei

Miroase a manuscrise bine scrise
Chiciură umedă scuturându-se sub
Corpul arcat
Mii de ceasuri zumzăitoare
Mii de ore distanță
Și florile ghiveciului reinvie
În umbra catacombei

Omul obișnuit

mereu renaște azurul
conform rutei
neagră linie dreaptă
negru pământul sănătos
tremură ciudat că nu se agită
pieptul împăroșat
speranțele neamestecându-se
pentru el asta fiind totul
privește! carnea lui transbordează
reminiscente învingând opacitatea

Eu sunt...

aripile mele?
două petale putrede

mintea mea?
pahare de vin acru

viața mea?
vid bine gândit

corpul meu?
o tăietură în fotoliu?

leagănul meu?
gong pentru copii

chipul meu?
un zero nemascat

ochii mei?
ah! cioburi de infinit

Ceva

noaptea în care pleci
dă-mi mâna
munca îngerului exuberant
de ce?

noaptea în care pleci
noapte bună

Origine

Noi trebuie să salvăm vântul
păsările ard vântul
în pletele femeii solitare

care se reîntoarce la natură
și țese chinuri
Noi trebuie să salvăm vântul

Cântec

timpului îi este frică
frica are timp
frica
se plimbă prin sângele meu
mănâncă cele mai bune fructe ale mele
devastează zidul meu lamentabil
distruge distrugerile
numai distrugere
și frică
nespus de frică
frica.

Balada pietrei care plânge

Josefinei Gómez Errázuriz

moartea moare de răs dar viața
moare de plâns dar moartea fără viața
dar nimic nimic nimic

Poem

pentru Emily Dickinson

De cealaltă parte a nopții
ea își așteaptă numele,
dorința lui de a trăi clandestin,
!de cealaltă parte a nopții!
Ceva plânge în aer,
sunetele conturează zorii.
Ea se gândește la eternitate.

Un singur nume

alejandra alejandra
sunt sub
alejandra

Sărbătoare în vid

Ca vântul blocat în ochii mei
e chemarea morții
numai un înger mă mai leagă de soare.
Unde e îngerul,
unde e cuvântul său.

O străpunge cu vin suava necesitate de a
exista.

Dans imobil

În noapte mesagerul anunță ceea ce noi
auziserăm.
El întinse brațul în plin vuietul luminii.
Am vrut să opresc înaintarea mâinilor
înmănușate
strangulatoare de inocență.

Dar ei ascunzându-se în lăcașul sângelui
meu

cum aş putea să nu mă tragă în sus iubite
murind pentru apărarea sensibilității mele?
De ce nu muncesc
și mă urmăresc în goană cu cuțitele
și eu delirez?

Fiece moment a fost moartea țesutului.
Eu devoram furia ca un înger prost
invadat de bălării
care vă scutesc de-a aminti de culoarea
cerului.

Însă ei și cu mine știm
că cerul e de culoarea copilăriei moarte.

Dans imobil.

Ca vântul
blocat
în ochii mei

e chemarea
morții

numai un
înger mă mai
leagă de
soare.

Unde e
îngerul,

unde e
cuvântul său.

O străpunge
cu vin suava
necesitate de
a exista.

traduceri